

İLKÖĞRETİM ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRETME-ÖĞRENME SÜRECİ İLE İLGİLİ HİZMET-İÇİ EĞİTİM İHTİYAÇLARI

Dok.Öğr.Sevim Camuzcu
İnönü Üniversitesi-Türkiye
scamuzcu@gmail.com

Doç.Dr. Kemal Duruhan
İnönü Üniversitesi-Türkiye
kduruhan@inonu.edu.tr

ÖZET

İlköğretim öğretmenlerinin hizmet-içi eğitim ihtiyaçları, müfettiş ve yönetici görüşlerine dayalı bir yaklaşımla belirlenmektedir. Oysa öğretmen görüşlerine dönük hizmet-içi eğitim ihtiyaçlarının, geçerli bilimsel araç ve yöntemlerin kullanılması ile tespit edilmesi objektif sonuçlar verir. Bu araştırmanın amacı ise ilköğretim öğretmenlerinin öğretme-öğrenme süreci ile ilgili hizmet-içi eğitim ihtiyaçlarını ortaya koymaktır. Bu araştırma öğretmen görüşlerine göre hizmet-içi eğitim ihtiyaçlarının tespit edilmesine örnek bir çalışma olabilir. Bunun yanı sıra, MEB tarafından öğretmenlere hizmet-içi eğitim veren uzmanlara ve araştırmacılara kaynak olabilir. Araştırmada öğretmenlerin öğretme-öğrenme süreci ile ilgili var olan hizmet-içi eğitim ihtiyaçları tespit edilmeye çalışıldığı için tarama modeli kullanılmıştır. Bu araştırmanın örneklemini 2009–2010 Eğitim-Öğretim yılında Gaziantep merkezindeki devlet ve özel ilköğretim okullarındaki 102 öğretmen oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen bir anket kullanılmıştır. Anketin ilk bölümünde kişisel bilgiler, ikinci bölümünde ise beşli derecelendirilmiş toplam 26 soruluk “hizmet-içi ihtiyaç değerlendirme” formu yer almaktadır. Verilerin frekans, yüzdeler ve ortalamaları hesaplanmıştır. Öğretme-öğrenme süreci ile ilgili hizmet-içi eğitim ihtiyaçlarının cinsiyete, okul türüne ve bransa göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek için t-testi yapılmıştır. Kıdeme ve mezun olunan okula göre farklılık olup olmadığını tespit etmek için ise tek faktörlü varyans analizi yapılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre; ilköğretim öğretmenleri öğretme-öğrenme süreci ile ilgili hizmet-içi eğitime oldukça fazla ihtiyaç duymaktadırlar. İlköğretim öğretmenlerinin öğretme-öğrenme süreci ile ilgili hizmet-içi eğitim ihtiyaçları cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Öğretmenlerin öğretme-öğrenme süreci ile ilgili hizmet-içi eğitim ihtiyaçları kıdeme, bransa, çalıştıkları okul türüne göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Hizmet-içi eğitime en çok ihtiyaç duyan grubun Fen-Edebiyat Fakültesi mezunu olan öğretmenler olduğu görülmüştür. Araştırma, öğretmenlerin hizmet-içi eğitim ihtiyaçlarının sürekli güncellenerek tespit edilmesini ve farklı illerde çalışan öğretmenlerin de hizmet-içi eğitim ihtiyaçlarının tespit edilmesini önermektedir.

Anahtar Kelimeler: Hizmet-içi eğitim, İlköğretim, Öğretme-öğrenme süreci

GİRİŞ

Hizmet-içi eğitim, öğretmenlerin mesleklerine devam ederken performans ve verimliliğini arttırmak için öğretmenlik mesleği ile ilgili bilgi ve becerilerini geliştirmeye yönelik eğitsel etkinliklerdir (Şişman, 2000). Hizmet-içi eğitimin amacı eğitimde yeni buluşları yürütmek, öğretimin kalitesini arttırmak, öğretim yöntemlerini geliştirmektir (Veeman, Tulder ve Voeten, 1994). Öğretmenlere yönelik hizmet-içi eğitimler, Hizmet-içi Eğitim Daire Başkanlığı tarafından yürütülmektedir. Hizmet-içi

Eğitim Daire Başkanlığının görevi personelinin yurt içinde veya yurt dışında hizmet-içi eğitim yoluyla ve diğer usullerle yetiştirilmeleri ile ilgili bütün görev ve hizmetleri yürütmektir (MEB Hizmetiçi Eğitim Daire Başkanlığı, 2010). Hizmet-içi eğitim öğretmenlerin hizmet öncesi eğitimi kadar önemlidir. Çünkü öğretmenlerin değişen görev, rol ve sorumluluklarını daha iyi kavramaları ve yerine getirmeleri için hizmet öncesi eğitim gerekli olmakla birlikte asla yeterli olmamaktadır. Bu yüzden öğretmenlerin hizmet-içi eğitime de ihtiyaçları vardır (Saban, 2000).

Hizmet-içi eğitim programlarının hazırlanmasında ihtiyaç analizi ilk basamağı oluşturmaktadır (Özdemir ve Yalın, 2007). Daha sonra bu ihtiyaçlara uygun programlar geliştirme, bu programları planlama, uygulama ve değerlendirme gibi çalışmalarla hizmet-içi eğitim faaliyetleri yürütülür (Yalın, 2001). Hizmet-içi eğitim ihtiyaçlarının öğretmen görüşleri alınarak tespit edilmesi en objektif yoldur. Bu yolla hizmet-içi eğitim programlarının değerlendirmesi de sağlanır (Retalick ve Mithani, 2003).

Öğretmenlerin hizmet-içi eğitimi ile ilgili araştırmalar şöyle incelenebilir: Gökbulut (2006), araştırmasında okullardaki personellerin hizmet-içi eğitim ihtiyaçlarını tespit edebilmek için bir web modeli önermiştir. Böylece öğretmenlerin büyük bir çoğunluğuna internet üzerinden ulaşılarak daha az maliyetle ihtiyaç analiz yapılmasını hedeflemiştir.

Yıldız'ın (2006) araştırmasında Endüstri Meslek Lisesi öğretmenlerinin öğrenciyi tanıma, kişisel ve mesleki gelişim, öğretme ve öğrenme süreçleri, bilgi teknolojisi, özel alan öğretimi program bilgisi, sınıf yönetimi, öğrenmeyi, gelişimi izleme ve değerlendirme ile ilgili hizmet-içi eğitim ihtiyaçları belirlenmeye çalışılmıştır. Budak ve Demirel'de öğretmenlerin hizmet-içi eğitim ihtiyaçlarını belirlemek için yaptıkları bir araştırmada öğretmenlerin, öğretmenlik mesleği, özel eğitim, eğitim teknolojisi, yönetim ve eğitim programı kategorilerindeki hizmet-içi eğitim ihtiyaçlarını tespit etmişlerdir (Budak ve Demirel, 2003). Bu araştırmada ise öğretme-öğrenme süreci ile ilgili hizmet-içi eğitim ihtiyaçları ele alınarak literatürdeki boşluk tamamlanmaya çalışılmıştır. Öğretme-öğrenme süreci MEB'nin belirlediği öğretmen genel yeterlik alanlarından birisidir. (MEB Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü 2010).

Etkili ve verimli bir eğitimin gerçekleşmesi öğretme-öğrenme sürecinin kalitesine bağlıdır. Eğitim hedeflerine ulaşmak için hangi öğretim stratejilerinin, yöntem ve tekniklerinin kullanılacağı ve hangi araçlardan yararlanılacağı açık bir şekilde belirlenmesi gerekir (Aykaç, 2005). İlköğretim öğretmenin bilgi toplumunda taşıması gereken niteliklerden biri, öğretim süreci esnasında çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerini bir arada etkin olarak kullanarak, uygun eğitimsel etkinlikler düzenlemektir. (Merter ve Camuzcu, 2010). Öğretmenin öğretme-öğrenme sürecinde düzenlemesi gereken eğitimsel etkinliklerden bazıları şunlardır: dersi planlama, materyal hazırlama, öğrenme ortamını düzenleme, bireysel farklılıkları dikkate alarak öğretimi çeşitlendirme (MEB Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü, 2010).

MEB tarafından ortaya konulan yeni programlar yapılandırmacı öğrenme yaklaşımını benimsemektedir. Öğretmenlerin yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı sürecinde farklı yöntem ve teknikleri kullanması oldukça önemlidir. Fakat yapılan araştırmalar, öğretmenlerin öğrencilerinin derse aktif katılımını sağlayacak farklı yöntem ve teknikler hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığını göstermektedir (Gönen ve

Kocakaya, 2006). Anadolu öğretmen lisesi öğretmenleri üzerine yapılan bir başka araştırmada ise öğretmenlerin öğretim yöntem ve tekniklerine, yapılandırmacı öğretim yaklaşımına ilişkin bilgilerinde eksiklikler olduğu sonucuna varılmıştır (Önen, Mertoğlu, Saka, Gürdal, 2009).

Yapılan çalışmalar incelendikten sonra “İlköğretim öğretmenlerinin öğretme-öğrenme süreci ile ilgili hizmet-içi eğitim ihtiyaçları hangi düzeydedir?” sorusu bu araştırmanın problem cümlesini oluşturmuştur.

Araştırmanın amacı ise ilköğretim öğretmenlerinin öğretme-öğrenme süreci ile ilgili hizmet-içi eğitim ihtiyaçlarını tespit etmektir. Ayrıca bu konudaki ihtiyacın cinsiyete, kıdem, bransa, mezuniyete ve çalışılan okul türüne göre nasıl değiştiğini de tespit etmeyi amaçlamaktadır. Bu araştırma yapılacak eğitimlerin planlanması aşamasında ve hizmet-içi eğitim alanında program geliştirmeye katkı sağlayabilir. Bu yüzden araştırma hizmet-içi eğitim veren uzmanlara ve araştırmacılara kaynak olabilir.

YÖNTEM

Araştırmada öğretmenlerin var olan öğretme-öğrenme süreci ile ilgili hizmet-içi eğitim ihtiyaçları tespit edilmeye çalışıldığı için tarama modeli kullanılmıştır. Çünkü tarama modeli bir grubun belirli özelliklerini belirlemek için verilerin toplanmasını amaçlayan araştırmalardır (Büyüköztürk, Kılıç, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2010). Yöntem olarak betimsel yöntem kullanılmıştır. Araştırmada nicel veri analizi kullanılmış olup, veriler anket yoluyla toplanmıştır.

Bu araştırmanın evrenini 2009–2010 Eğitim-Öğretim yılında Gaziantep ili merkezindeki devlet ve özel ilköğretim okullarındaki 1009 öğretmen oluşturmaktadır. Seçilen örneklem türü tabakalı örneklemdir. Tabakalı örnekleme, evrendeki alt grupların örneklemede temsil edilmesinin garanti altına alındığı bir örnekleme türüdür. Her tabakadan yansız bir alt örneklem alınır. Daha sonra alt örneklemler toplam örnekleme elde etmek için birleştirilir (Balcı, 2001). Bu araştırmada ise devlet ve özel ilköğretim okul türü birer tabaka olarak alınmıştır. Hem devlet hem de özel okullardan, mevcut öğretmen sayısı ile orantılı olacak şekilde, öğretmenler rastgele seçilmiştir. Özel okullarda çalışan öğretmenlerin sayısı devlet okullarındakine göre daha az olduğu için önce 5 özel okuldan 51 öğretmen rastgele seçilmiştir. Daha sonra ise denkliği sağlamak için yine 5 devlet okulundan 51 öğretmen daha rastgele seçilmiştir. Böylece örnekleme 102 öğretmen oluşturmuştur.

İlköğretim öğretmenlerinin öğretme-öğrenme süreci ile ilgili hizmet-içi eğitim ihtiyaçlarını saptamak için ilk olarak bir grup gönüllü öğretmenle birebir görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelerde öğretmenlerin öğretme-öğrenme süreci ile ilgili hizmet-içi eğitim ihtiyaçlarını belirleyecek açık uçlu sorular kullanılmıştır. Öğretmenlerin bu sorulara verdikleri cevapları yanı sıra, anketin hazırlanması ve geliştirilmesi sırasında konu alanı ile ilgili literatür incelenmiş, konu alanı uzmanlarının görüşleri, eleştirileri ve önerileri dikkate alınmıştır.

Veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm kişisel bilgi formudur. Kişisel Bilgi Formu cinsiyet, kıdem, branş, mezuniyet, okul türü gibi bilgiler içermektedir. Ayrıca öğretmenlerin ihtiyaç duydukları hizmet-içi eğitimi nasıl almak

istedikleri ile ilgili bir soru bulunmaktadır. İkinci bölümde ise, öğretmenlerin öğretme-öğrenme süreci ile ilgili hizmet-içi eğitim ihtiyaçlarını belirlemeyi amaçlayan 26 soruluk likert tipi bir anket bulunmaktadır. Sorular, genel olarak öğretim yöntem ve teknikleri kullanma, öğrencilerin bireysel ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate alarak öğretimi gerçekleştirme, materyal kullanabilme ile ilgili hizmet-içi eğitim ihtiyaçlarını belirlemeye yöneliktir.

Veriler SPSS.16 programında analiz edilmiştir. Alfa güvenilirlik katsayısı 0,95 olarak bulunmuştur. Bu sonuç anketin yüksek derecede güvenilir olduğu anlamına gelmektedir. Her bir maddeye verilen cevapların yüzde, frekans, aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmıştır. Anket verileri normal dağılım gösterdiği için parametrik testler kullanılmıştır. Cinsiyet, okul türü ve branşa göre hizmet-içi eğitim ihtiyaçlarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek için bağımsız t-testi analizi kullanılmıştır. Kıdem ve mezuniyete göre hizmet-içi eğitim ihtiyaçlarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek için ise tek faktörlü varyans analizi uygulanmıştır. Varyans analizi sonucu gruplar arasındaki farklılaşmaların hangi gruplar lehine olduğunu ortaya çıkarmak için duncan testi yapılmıştır.

BULGULAR VE YORUM

1. Öğretmenlerin Öğretme-öğrenme Süreci ile İlgili Hizmet-içi Eğitim İhtiyacına İlişkin Bulgular ve Yorum

Öğretmenlerin öğretme-öğrenme süreci ile ilgili hizmet-içi eğitim ihtiyacı düzeyini belirlemek için anketteki soruların frekans, yüzde ve ortalama puanları Tablo 1.'de verilmiştir. Sorular 5'li likert ölçeğindeki sorulara verilen cevapların ortalama puanlarına göre en büyükten en küçüğe doğru sıralanmıştır.

Tablo 1'e genel olarak bakıldığında; öğretmenlerin toplam %76' sını öğretme-öğrenme süreci ile ilgili hizmet-içi eğitime ihtiyaç duymaktadır, %24'ü ise ihtiyaç duymamaktadır. Öğretmenlerin %20'si öğretme-öğrenme süreci ile ilgili hizmet-içi eğitime "oldukça" veya "çok"; %29,5'u "biraz"; %26'sı "orta" düzeylerinde ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir. Bu sonuçlardan yola çıkarak öğretmenlerin öğretme-öğrenme süreci ile ilgili hizmet-içi eğitime ihtiyaç duydukları söylenebilir. Bu durum öğretmenlerin eğitim almaya açık olduklarını ve eğitim ihtiyaçlarının farkında olduklarını gösterebilir. Gültekin ve Çubukçu'nun (2008) "İlköğretim öğretmenlerinin hizmet-içi eğitime ilişkin görüşleri" adlı makalesinde, öğretmenlerin hizmet-içi eğitimi, gerek kurumsal gerekse bireysel bakımdan kendilerine katkı getiren bir etkinlik olarak gördüğü sonucuna varılmıştır. Doğan'ın (2009) "hizmet-içi eğitime katılımın eğitim-öğretim sürecine etkisi ile ilgili yönetici ve öğretmen görüşleri" adlı tezinde ise öğretmen ve yöneticiler hizmet-içi eğitim faaliyetlerine katılımın eğitim ve öğretime olan etkisi ile ilgili olumlu görüşler belirtmişlerdir.

Tablo 1. Öğretmenlerin Öğretme-Öğrenme Süreciyle İlgili Hizmet-İçi Eğitim İhtiyaçlarına İlişkin Görüşleri (Yüzde, Frekans Ve Ortalama Puanlar)

Madde No	Sorular	1 Hiç	2 Biraz	3 Orta	4 Oldukça	5 Çok	Ort. Puan
10	Özel eğitime gereksinimi olan öğrencileri dikkate alan yöntem ve teknikler seçme konusunda hizmet-içi eğitime ne derecede ihtiyaç duyuyorsunuz?	5	18	21	35	23	3,52
4	Öğrencilerin farklı öğrenme biçimlerine göre yöntem ve teknikler kullanma konusunda hizmet-içi eğitime ne derecede ihtiyaç duyuyorsunuz?	12	27	34	22	7	2,85
16	Teknolojik araçlardan yararlanma konusunda hizmet-içi eğitime ne derecede ihtiyaç duyuyorsunuz?	20	26	23	19	14	2,81
2	Öğrencilere “öğrenmeyi öğrenme” becerisi kazandırma konusunda hizmet-içi eğitime ne derecede ihtiyaç duyuyorsunuz?	17	24	29	28	4	2,78
8	Öğrencilere özgün projeler hazırlama konusunda hizmet-içi eğitime ne derecede ihtiyaç duyuyorsunuz?	20	20	34	19	9	2,77
3	Öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirici etkinlikler düzenleme konusunda hizmet-içi eğitime ne derecede ihtiyaç duyuyorsunuz?	10	35	32	20	5	2,75
19	Ders içinde öğretim teknolojilerini etkin kullanma konusunda hizmet-içi eğitime ne derecede ihtiyaç duyuyorsunuz?	23	23	24	21	11	2,75
5	Öğrencilerin soru sorma becerilerini geliştiren etkinlikler uygulama konusunda hizmet-içi eğitime ne derecede ihtiyaç duyuyorsunuz?	23	24	34	27	4	2,56
6	Öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun etkinlikler geliştirme konusunda hizmet-içi eğitime ne derecede ihtiyaç duyuyorsunuz?	22	26	33	17	4	2,56
17	Öğrencilere özgün ders materyalleri hazırlama konusunda hizmet-içi eğitime ne derecede ihtiyaç duyuyorsunuz?	21	30	33	13	5	2,52
26	Öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına göre içeriği genişletme konusunda hizmet-içi eğitime ne derecede ihtiyaç duyuyorsunuz?	20	31	35	12	4	2,5
15	Bireysel farklılıklara göre ders materyali hazırlama konusunda hizmet-içi eğitime ne derecede ihtiyaç duyuyorsunuz?	20	42	21	13	6	2,44
7	Öğrencilerin araştırma yöntem ve tekniklerine uygun ödevler hazırlamalarını sağlama konusunda hizmet-içi eğitime ne derecede ihtiyaç duyuyorsunuz?	27	28	28	14	5	2,43
13	Öğrencinin derse katılımını arttıracak araç gereçler seçme konusunda hizmet-içi eğitime ne derecede ihtiyaç duyuyorsunuz?	24	35	26	12	5	2,4
23	Ders etkinliklerinin uygulamalarında sınıfta istenmeyen davranışları kontrol etme konusunda hizmet-içi eğitime ne derecede ihtiyaç duyuyorsunuz?	28	30	6	12	6	2,39
11	Dersin amacına uygun yöntem ve teknikler seçme konusunda hizmet-içi eğitime ne derecede ihtiyaç duyuyorsunuz?	29	30	25	12	6	2,37
20	Öğrencilerde olumlu motivasyon oluşturacak bir sınıf ortamı düzenleme konusunda hizmet-içi eğitime ne derecede ihtiyaç duyuyorsunuz?	27	35	21	14	5	2,36

Tablo 1 (devamı). Öğretmenlerin Öğretme-Öğrenme Süreciyle İlgili Hizmet-İçi Eğitim İhtiyaçlarına İlişkin Görüşleri (Yüzde, Frekans Ve Ortalama Puanlar)

Madde No	Sorular	1 Hiç	2 Biraz	3 Orta	4 Oldukça	5 Çok	Ort. Puan
24	Öğrencilerin derse katılımını sağlamak için taktikler konusunda hizmet-İçi eğitime ne derecede ihtiyaç duyuyorsunuz?	30	44	17	8	3	2,26
		29,40%	43,10%	16,70%	7,80%	2,90%	
1	Öğrencileri grup etkinliklerinde yer almaya teşvik eden öğretim yöntemleri kullanma konusunda hizmet-İçi eğitime ne derecede ihtiyaç duyuyorsunuz?	18	31	30	17	6	2,24
		17,60%	30,40%	29,40%	16,70%	5,40%	
9	Öğrencilerin problem çözme becerilerini geliştirme konusunda hizmet-İçi eğitime ne derecede ihtiyaç duyuyorsunuz?	19	25	32	17	9	2,18
		18,60%	24,50%	31,40%	16,70%	8,80%	
12	Etkinlikleri uygularken zamanı etkin kullanma konusunda hizmet-İçi eğitime ne derecede ihtiyaç duyuyorsunuz?	37	27	26	7	5	2,18
		36,30%	26,50%	25,50%	6,90%	4,90%	
21	Etkinlik türüne göre sınıfı düzenleme konusunda hizmet-İçi eğitime ne derecede ihtiyaç duyuyorsunuz?	32	33	26	9	2	2,18
		31,40%	32,40%	25,50%	8,80%	2%	
22	Dersin amaçlarına uygun sınıf ortamını düzenleme konusunda hizmet-İçi eğitime ne derecede ihtiyaç duyuyorsunuz?	32	41	16	9	4	2,14
		31,40%	40,20%	15,70%	8,80%	3,90%	
18	Yardımcı ders kitaplarının seçimi konusunda hizmet-İçi eğitime ne derecede ihtiyaç duyuyorsunuz?	49	27	16	6	4	1,91
		48%	26,50%	15,70%	5,90%	3,90%	
25	Ders içeriğine uygun planlama yapma konusunda hizmet-İçi eğitime ne derecede ihtiyaç duyuyorsunuz?	47	27	21	4	3	1,91
		46,10%	26,50%	20,60%	3,90%	2,90%	
GENEL ORTALAMA		24,09%	29,56%	26,09%	14,44%	6,15%	2,46

Sorulara verilen cevapların ortalamalarının sıralamasına bakıldığında öğretmenlerin en çok “özel eğitime gereksinimi olan öğrencileri dikkate alan yöntem ve teknikler seçme” konulu bir hizmet-İçi eğitime ihtiyaç duydukları görülmektedir. Bu sonuç Budak ve Demirel’in (2003) ‘öğretmenlerin hizmet-İçi eğitim ihtiyacı’ adlı araştırmalarının sonucunu desteklemektedir. Budak ve Demirel bu araştırmalarında yeterli sayıda özel eğitim öğretmeni yetiştirilememesi nedeniyle, kısa süreli kurslar yoluyla yetiştirilmeye çalışılan öğretmenlerin, yeterli düzeye ulaşmadıkları sonucuna varılmıştır.

2,5 ortalama ve üzerindeki diğer hizmet-İçi eğitim ihtiyaçları sırayla şunlardır: “Öğrencilerin farklı öğrenme biçimlerine göre yöntem ve teknikler kullanma”, “Teknolojik araçlardan yararlanma”, “Öğrencilere öğrenmeyi öğrenme becerisi kazandırma”, “Öğrencilere özgün projeler hazırlatma”, “Öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirici etkinlikler düzenleme”, “Ders içinde öğretim teknolojilerini etkin kullanma”, “Öğrencilerin soru sorma becerilerini geliştiren etkinlikler uygulama”, “Öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun etkinlikler geliştirme”, “Öğrencilere özgün ders materyalleri hazırlatma” ve “Öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına göre içeriği genişletme”

Sıralamaya bakıldığında, öğretmenler teknoloji konusunu içeren iki madde ile ilgili ihtiyaç hissettiklerine yönelik görüş belirtmişlerdir. Martin, Gersick, Nudell ve Culp’un (2002), Eğitimi geliştirme merkezi/Çocuk ve teknoloji merkezi adına yaptıkları araştırmalarında ise Amerika Birleşik Devletlerinde düzenlenen “Gelecek İçin Eğitim” kursunun ilk iki yılını değerlendirmişlerdir. Katılımcı öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun teknoloji kullanımlarında önemli gelişmeler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, öğretim teknolojileri ile ilgili verilecek nitelikli eğitimlerin

ihtiyacı karşılayabileceğini göstermektedir. İlk sıralarda yer alan 4, 2, 8, 3, 6, 26 numaralı maddelerin öğrenci merkezli eğitimle ilgili maddeler olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin özellikle öğrenciyi tanıma ile ilgili eğitime ihtiyaç duydukları söylenebilir. Öğretmenlerin, öğrencilerde soru sorma ve yaratıcı düşünme becerisi kazandırma konularında eğitim ihtiyacı hissetmeleri onların öğrenciyi düşündürme, keşfetme konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıklarını gösterir.

2. Kişisel Bilgilere Göre Hizmet-içi Eğitim İhtiyaçları

2.1. Öğretmenlerin Öğretme-öğrenme Süreci ile İlgili Hizmet-içi Eğitim İhtiyaçlarının Cinsiyete Göre Farklaşmasına Yönelik Bulgular ve Yorum

Tablo 2’de t-testi sonuçlarına göre öğretmenlerin 26 maddedeki konuların tümüyle ilgili hizmet-içi eğitim ihtiyaçlarının cinsiyete göre dağılımı verilmiştir. Anketi dolduran öğretmenlerin 34 tanesi erkek, 68 tanesi kadındır.

Tablo 2. Öğretme-Öğrenme Süreci İle İlgili Hizmet-İçi Eğitim İhtiyacının Cinsiyete Göre Bağımsız T-testi Sonuçları

Madde No	Ortalamalar		t	Sig.
	Erkek	Kadın		
1	2,76	2,55	0,86	0,63
2	2,64	2,85	0,85	0,70
3	2,91	2,67	,824	1,08
4	2,97	2,79	0,76	0,40
5	2,35	2,66	-1,30	0,79
6	2,67	2,50	0,74	0,82
7	2,41	2,44	-0,12	0,45
8	2,76	2,77	-0,57	0,21
9	2,58	2,79	-0,81	0,47
10	3,76	3,39	1,51	0,88
11	2,38	2,36	0,59	0,31
12	2,08	2,22	-0,54	0,46
13	2,20	2,50	-1,25	0,43
14	2,23	2,30	-0,32	0,65
15	2,52	2,39	0,56	0,37
16	2,76	2,83	-0,26	0,68
17	2,70	2,42	1,20	0,45
18	2,08	1,82	1,13	0,66
19	2,76	2,73	0,10	0,38
20	2,14	2,47	-1,13	0,29
21	2,11	2,20	-0,40	0,64
22	2,02	2,19	-0,71	0,12
23	2,35	2,41	-0,23	0,88
24	2,05	2,36	-1,27	0,21
27	1,82	1,95	-0,60	0,17
30	2,50	2,50	0,00	0,10

2.2. Öğretmenlerin Öğretme-öğrenme Süreci ile İlgili Hizmet-içi Eğitim İhtiyaçlarının Kıdeme Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular ve Yorum

Tablo 3’de hizmet-içi eğitim ihtiyaç düzeylerinin kıdeme göre gösterdiği anlamlı farklılıklarla ilgili tek faktörlü varyans analizleri verilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlerin Hizmet-İçi Eğitim İhtiyaçlarının Kıdem Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Madde No	Kıdem	N	Ortalama	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	S.S.	Kareler ortalaması	F	P
6	21 yıl ve üstü	19	1,94	Gruplar arası	14,99	4	3,74	3,24	0,01*
	16-20 yıl	21	2,33	Gruplar içi	112,15	97	1,15		
	11-15 yıl	19	2,52						
	0-5 yıl	20	2,90						
	6-10 yıl	23	3,00						
			Toplam	127,14	101				
18	21 yıl ve üstü	19	1,36	Gruplar arası	13,83	4	3,45	3,04	0,02*
	16-20 yıl	21	1,57	Gruplar içi	110,37	97	1,13		
	0-5 yıl	20	2,10						
	11-15 yıl	19	2,10						
	6-10 yıl	23	2,34						
			Toplam	124,20	101				
22	16-20 yıl	21	1,71	Gruplar arası	11,72	4	2,93	2,67	0,03*
	21 yıl ve üstü	19	1,78	Gruplar içi	106,35	97	1,09		
	0-5 yıl	20	2,25						
	11-15 yıl	19	2,26						
	6-10 yıl	23	2,60						
			Toplam	118,07	101				

Tablo 3. incelendiğinde öğretmenlerin “Öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun etkinlikler geliştirme” (Madde 6), “Yardımcı ders kitaplarının seçimi ve kullanımı” (Madde 18) ve “Dersin amaçlarına uygun sınıf ortamını düzenleme” (Madde 22) konularındaki hizmet-içi eğitim ihtiyaçları kıdeme göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($p<0,05$).

Kıdem grupları arasındaki farklılaşmaların hangi gruplar lehine olduğunu tespit etmek için duncan testi yapılmıştır. Buna göre “Öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun etkinlikler geliştirme ve uygulama” (madde 6) konusunda hizmet-içi eğitime en çok ihtiyaç duyan grup 6-10 yıl kıdeme sahip öğretmenlerdir. En az ihtiyaç duyan grup ise 21 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerdir. Bu farklılık öğrencilerin gelişim özelliklerinin öğretmenlik mesleğindeki tecrübe ile daha kolay öğrenilebildiğini gösterebilir.

“Yardımcı ders kitaplarının seçimi ve kullanımı” (madde 18) konusunda hizmet-içi eğitime en çok ihtiyaç duyan grup 6-10 yıl kıdeme sahip olanlardır. En az ihtiyaç duyan grup ise 21 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerdir. Bu konuda hizmet-içi eğitime en çok ihtiyaç duyanlar kıdem derecesi düşük olanlardır. Bu farklılık, genç öğretmenlerin, kıdem derecesi yüksek olan öğretmenlere göre daha fazla yardımcı kitap kullanmalarından kaynaklanıyor olabilir.

“Dersin amaçlarına uygun sınıf ortamını düzenleme” konusunda hizmet-içi eğitime en çok ihtiyaç duyan grup 6-10 yıl kıdeme sahip olanlardır. En az ihtiyaç duyan

grup ise 16-20 yıl kıdeme sahip öğretmenlerdir. Orta seviyede kıdeme sahip öğretmenlerin sınıf ortamını düzenlemede daha verimli oldukları söylenebilir.

2.3. Öğretmenlerin Öğretme-öğrenme Süreci ile İlgili Hizmet-içi Eğitim İhtiyaçlarının Branşa göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular ve Yorum

Tablo 4'te öğretme-öğrenme süreci ile ilgili hizmet-içi eğitim ihtiyacı düzeylerinin branşa gösterdiği anlamlı farklılıklarla ilgili t-testi sonuçları verilmiştir. Anketi dolduran öğretmenlerin 58 tanesi sınıf öğretmeni, 44 tanesi branş öğretmenidir.

Tablo 4. Öğretme-Öğrenme Süreci İle İlgili Hizmet-İçi Eğitim İhtiyacının Sınıf Öğretmeni/Branş Öğretmeni Değişkenine Göre Bağımsız T-testi Sonuçları

Madde No	Ortalamalar		t	Sig.
	Sınıf Öğretmeni	Branş Öğretmeni		
4	2,81	2,90	-0,44	0,00
18	1,82	2,02	-0,87	0,04
22	1,94	2,38	-2,05	0,03

Tablo 4. incelendiğinde öğretmenlerin “Öğrencilerin farklı öğrenme biçimlerine göre yöntem ve teknikler kullanma” (Madde4), “Yardımcı ders kitaplarının seçimi” (Madde 18) ve “Dersin amaçlarına uygun sınıf ortamını düzenleme” (Madde 22) konularındaki hizmet-içi eğitim ihtiyaçları sınıf öğretmeni veya branş öğretmeni olma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($p<0,05$).

Bulgulara göre branş öğretmenleri öğrencilerin farklı öğrenme biçimlerine göre yöntem ve teknik seçme konusunda sınıf öğretmenlerine göre daha fazla hizmet-içi eğitime ihtiyaç duymaktadırlar. Sınıf öğretmenleri bu konudaki bilgisine, branş öğretmenlerine göre daha çok güveniyor olabilirler.

Branş derslerinde seviye belirleme sınavına hazırlık çalışmalarından dolayı yardımcı ders kitaplarının seçimine daha çok ihtiyaç duyuluyor olabilir. Bu yüzden branş öğretmenleri yardımcı ders kitaplarının seçimi konusunda sınıf öğretmenlerine göre hizmet-içi eğitime daha çok ihtiyaç duyuyor olabilirler.

Branş öğretmenleri dersin amaçlarına uygun sınıf ortamını düzenleme konusunda da sınıf öğretmenlerine göre daha fazla hizmet-içi eğitime ihtiyaç duymaktadırlar. Sınıf öğretmenleri tek bir sınıfta öğretim yaptıkları için dersin amaçlarına uygun sınıfı düzenleme konusunda branş öğretmenlerine göre daha az sorun yaşıyor olabilirler.

2.4. Öğretmenlerin Öğretme-Öğrenme Süreci ile İlgili Hizmet-içi Eğitim İhtiyaçlarının Mezuniyete Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular ve Yorum

Tablo 5’de hizmet-içi eğitim ihtiyacı düzeylerinin mezuniyete göre farklılıkları ile ilgili tek faktörlü varyans analizi sonuçları verilmiştir. Tablo 5. incelendiğinde aşağıdaki konularda öğretmenlerin hizmet-içi eğitim ihtiyaçları mezun oldukları okul türüne göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($p<0,05$)

Tablo 5. Öğretmenlerin öğretme-öğrenme süreci ile ilgili hizmet-içi eğitim ihtiyaçlarının mezuniyet değişkenine göre ANOVA sonuçları

Madde No	Mezuniyet	N	Ortalama	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Standart Sapma	Kareler ortalaması	F	P
1	Diğer	7	1,28	Gruplar arası	18,18	5	3,63	3,12	0,01
	Eğitim Fakültesi	66	2,62						
	Öğretmen Okulu	7	2,71	Gruplar içi	111,65	96	1,16		
	Eğitim Enstitüsü	9	2,77						
	Tezsiz Yüksek Lisans	6	3,00						
Fen Edebiyat	7	3,42	Toplam	129,84	101				
2	Diğer	7	1,71	Gruplar arası	16,59	5	3,32	2,77	0,02
	Eğitim Enstitüsü	9	2,44						
	Fen Edebiyat	7	2,57	Gruplar içi	114,65	96	1,19		
	Öğretmen okulu	7	2,71						
	Eğitim	66	2,87						
Tezsiz yüksek lisans	6	3,83	Toplam	131,25	101				
7	Diğer	7	1,57	Gruplar arası	20,75	5	4,15	3,42	0,00
	Eğitim Enstitüsü	9	2,11						
	Öğretmen okulu	7	2,14	Gruplar içi	116,26	96	1,21		
	Eğitim	66	2,39						
	Tezsiz yüksek lisans	6	3,33						
Fen edebiyat	7	3,57	Toplam	137,02	101				
9	Öğretmen Okulu	7	1,71	Gruplar arası	19,77	5	3,95	3,00	0,01
	Eğitim Enstitüsü	9	2,00						
	Diğer	7	2,00	Gruplar içi	126,5	96	1,31		
	Tezsiz yüksek lisans	6	2,16						
	Eğitim	66	2,51						
Fen Edebiyat	7	3,71	Toplam	146,31	101				
15	Öğretmen okulu	7	1,71	Gruplar arası	18,97	5	3,79	3,36	0,00
	Eğitim Enstitüsü	9	2,11						
	Diğer	7	2,14	Gruplar içi	108,17	96	1,12		
	Tezsiz yüksek Lisans	6	2,16						
	Eğitim Fakültesi	66	2,62						
Fen Edebiyat	7	3,57	Toplam	127,14	101				
17	Eğitim Enstitüsü	9	1,11	Gruplar arası	16,20	5	3,24	2,90	0,01
	Öğretmen Okulu	7	1,28						
	Diğer	7	1,71	Gruplar içi	107,25	96	1,11		
	Eğitim Fakültesi	66	1,96						
	Tezsiz Yüksek Lisans	6	2,00						
Fen Edebiyat	7	3,14	Toplam	123,46	101				
18	Eğitim enstitüsü	9	1,44	Gruplar arası	19,663	5	3,93	3,61	0,00
	Diğer	7	1,57						
	Öğretmen Okulu	7	1,85	Gruplar içi	104,543	96	1,08		
	Tezsiz Yüksek Lisans	6	2,00						
	Eğitim Fakültesi	66	2,24						
Fen Edebiyat	7	3,57	Toplam	124,206	101				
21	Öğretmen Okulu	7	1,42	Gruplar arası	22,19	5	4,43	4,91	0,00
	Eğitim Enstitüsü	9	1,55						
	Tezsiz Yüksek Lisans	6	1,83	Gruplar içi	86,62	96	0,90		
	Diğer	7	1,85						
	Eğitim	66	2,19						
Fen Edebiyat	7	3,57	Toplam	108,82	101				
22	Öğretmen Okulu	7	1,42	Gruplar arası	22,29	5	4,46	4,47	0,00
	Eğitim Enstitüsü	9	1,55						
	Tezsiz Yüksek Lisans	6	1,83	Gruplar içi	95,78	96	0,99		
	Diğer	7	1,85						
	Eğitim	66	2,19						
Fen Edebiyat	7	3,57	Toplam	118,07	101				
25	Öğretmen Okulu	7	1,14	Gruplar arası	14,48	5	2,89	2,90	0,01
	Tezsiz Yüksek Lisans	6	1,50						
	Eğitim Enstitüsü	9	1,66	Gruplar içi	95,72	96	0,99		
	Diğer	7	1,71						
	Eğitim Fakültesi	66	1,96						
Fen Edebiyat	7	3,00	Toplam	110,20	101				

Öğrencileri grup etkinliklerinde yer almaya teşvik eden öğretim yöntemleri kullanma (madde1); Öğrencilere öğrenmeyi öğrenme becerisi kazandırma (madde2);

Öğrencilerin araştırma yöntem ve tekniklerine uygun ödevler hazırlamalarını sağlama (madde 7); Öğrencilerin problem çözme becerilerini geliştirme (madde 9); Bireysel farklılıklara göre ders materyali hazırlama (madde 15); Öğrencilere özgün ders materyalleri hazırlatma (madde 17); Yardımcı ders kitaplarının seçimi ve kullanımı (madde 18); Etkinlik türüne göre sınıfı düzenleme (madde 21); Dersin amaçlarına uygun sınıf ortamını düzenleme (madde 22); Ders içeriğine uygun planlama yapma (madde 25). Mezun olunan okul türleri arasındaki farklılaşmaların hangi gruplar lehine olduğunu tespit etmek için yapılan Duncan Testi sonuçlarına şöyledir:

Yukarıda tespit edilen konuların tümünde hizmet-içi eğitime en çok ihtiyaç duyanlar Fen Edebiyat Fakültesi mezunlarıdır. Bu sonuç, Fen-Edebiyat Fakültesi mezunu öğretmenlerin kendilerine verilecek eğitime açık olduklarını gösterebilir.

Öğrencileri grup etkinliklerinde yer almaya teşvik eden öğretim yöntemleri kullanma konusunda hizmet-içi eğitime en az ihtiyaç duyanlar Eğitim Fakültesi mezunlarıdır. Öğrencilere öğrenmeyi öğrenme becerisi kazandırma, öğrencilerin araştırma yöntem ve tekniklerine uygun ödevler hazırlamalarını sağlama, öğrencilerin problem çözme becerilerini geliştirme, etkinlik türüne göre sınıfı düzenleme konularında hizmet-içi eğitime en az ihtiyaç duyanlar eğitim enstitüsü mezunlarıdır.

Bireysel farklılıklara göre ders materyali hazırlama, öğrencilere özgün ders materyalleri hazırlatma, yardımcı ders kitaplarının seçimi ve kullanımı, dersin amaçlarına uygun sınıf ortamını düzenleme, ders içeriğine uygun planlama yapma konularında hizmet-içi eğitime en az ihtiyaç duyanlar Öğretmen Okulu mezunu öğretmenlerdir.

Mevcut okullarda çalışan Eğitim enstitüsü ve Öğretmen Okulu mezunu öğretmenler kıdem derecesi en yüksek olanlardır. Bu öğretmenlerin eğitime daha az ihtiyaç duymaları tecrübelerinden kaynaklanabileceği gibi, hizmet-öncesinde Eğitim Enstitülerinde aldıkları eğitimden de kaynaklanıyor olabilir.

2.5. Öğretmenlerin Öğretme-öğrenme Süreci ile İlgili Hizmet-içi Eğitim İhtiyaçlarının okul türü (devlet-özel) ile İlgili Farklılaşmasına Yönelik Bulgular ve Yorum

Tablo 6'da ilköğretim öğretmenlerinin (51 tane özel okulunda çalışan-51 tane devlet okulunda çalışan) öğretme-öğrenme süreci ile ilgili hizmet-içi eğitim ihtiyaç düzeylerinin okul türüne göre farklılaşmasını göstermek için bağımsız t-testi sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 6. Öğretme-öğrenme Süreci İle İlgili Hizmet-İçi Eğitim İhtiyacının Okul Türüne Göre Bağımsız T-testi Sonuçları

Madde No	Ortalamalar		t	P
	Devlet Okul	Özel Okul		
13	2,42	2,38	0,15	0,01*
18	1,80	2,08	-1,06	0,02*
22	2,03	2,25	-0,95	0,03*

Tablo 6'ya göre öğretmenlerin, "Öğrencinin derse katılımını ve ilgisini arttıracak araç gereçler seçme"; "Yardımcı ders kitaplarının seçimi"; "Dersin amaçlarına uygun

sınıf ortamını düzenleme” konularındaki hizmet-içi eğitim ihtiyaçları öğretmenlerin çalıştıkları okulun türüne göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Devlet okulda çalışan öğretmenlerin “Öğrencinin derse katılımını arttıracak araç gereçler seçme” konusundaki hizmet-içi eğitim ihtiyaçları özel okulda çalışan öğretmenlerinkinden daha fazladır. Özel okulda çalışan öğretmenlerin ise “Yardımcı ders kitaplarının seçimi” konusundaki hizmet-içi eğitim ihtiyaçları devlet okullarda çalışan öğretmenlerinkinden daha fazladır. Bunun yanı sıra, özel okullarda çalışan öğretmenlerin “Dersin amaçlarına uygun sınıf ortamını düzenleme” konusundaki hizmet-içi eğitim ihtiyaçları, devlet okullarda çalışan öğretmenlerinkinden daha fazladır.

Özel okullardaki öğretmenlerin bu konuda daha az ihtiyaç duyması, özel okulların fiziki koşullarından dolayı öğretmenlerine araç-gereç kullanma konusunda sürekli eğitimler vermesi olabilir. Devlet okullardaki öğretmenler araç-gereç kullanmak ve kullanımını öğrenmek için ortam ve imkân bulamıyor olabilirler. Özel okullar MEB kitapları dışında da kaynaklar kullandıkları için yardımcı kitaplarla ilgili eğitime daha çok ihtiyaç duyuyor olabilirler. Devlet okullarda çalışan öğretmenler ise sadece MEB kitaplarını kullandıkları için böyle bir ihtiyaç duymuyor olabilir. Özel okulda çalışan öğretmenlerin “Dersin amaçlarına uygun sınıf ortamını düzenleme” konusundaki hizmet-içi eğitim ihtiyaçları devlet okullarda çalışan öğretmenlerinkinden daha fazladır. Bu sonuç devlet okul öğretmenlerinin sınıf ortamının mevcut durumunu geliştirmeye daha az ihtiyaç duyduklarını gösterebilir.

2.6. Öğretmenlerin ihtiyaç duyduğu hizmet-içi eğitim faaliyetinin verilme şekli ile ilgili görüşlerine yönelik bulgular ve yorum

Anketlerin değerlendirilmesi sonucunda, anketi cevaplandıran öğretmenlerin % 19,6’sı ihtiyaç duydukları eğitimi seminer yolu ile % 17,6’sı e-öğrenme yoluyla, % 58,8 uzman rehberliğinde uygulamalı olarak almak istemektedir.

Öğretmenler en çok uzman rehberliğinde uygulamalı olarak hizmet-içi eğitim almayı tercih etmektedir. Öğretmenler kendilerine hizmet-içi eğitim verecek kişilerin alanlarına uzman olmalarını tercih etmektedirler. Uçar ve İpek’in (2006) “İlköğretim okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin MEB hizmet-içi Eğitim uygulamalarına ilişkin görüşleri” adlı araştırmalarının sonucunda ise ilköğretim okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin hizmet-içi eğitimi gerekli gördükleri ancak eğitim sistemimizdeki hizmet içi eğitim uygulamalarını yeterince etkili bulmadıkları görülmüştür. Verilen hizmet-içi eğitimlerin seminer yolu ile verilmesinin etkili olmadığı söylenebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen bulgular birlikte değerlendirilerek yorumlandığında ilköğretim öğretmenlerinin öğretme-öğrenme süreci ile ilgili verilecek bir hizmet-içi eğitime ihtiyaç duydukları sonucuna varılmıştır. Bu sonuç Budak ve Demirel’in (2003) araştırmalarının sonucunu desteklemektedir. Buna göre, hizmet-içi eğitime katılmış ve katılmamış öğretmenler çeşitli konularda hizmet-içi eğitime ihtiyaç duymaktadırlar. Tekin ve Ayas (2005)’da kimya öğretmenleri üzerinde yaptıkları araştırmada

öğretmenlerin hizmet-içi eğitimlere olumlu yaklaştıklarını ve yeni yaklaşımları kapsayan eğitimlere ihtiyaçları olduğunu belirlemiştir.

Öğretmenler öğretme-öğrenme süreci ile ilgili verilecek bir eğitime oldukça fazla düzeyde ihtiyaç duymaktadırlar. Bunun sebebi ilköğretimin son programlarındaki yaklaşımların değişmesi ve öğretmenlerin bilgilerindeki eksiklikler olabilir (Önen, Mertoğlu, Saka, Gürdal, 2009). Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımını benimseyen son programlar öğretmenleri aktif öğretim yöntemlerini kullanmaya yönelttiği için öğretmenler öğretme-öğrenme sürecini yapılandırırken kendilerine verilecek eğitime ihtiyaç duymaktadırlar.

Öğretmenlerin kıdemine, branşına, mezuniyetine ve çalıştığı okulun türüne göre ihtiyaçları farklılıklar göstermektedir. Bu yüzden öğretmenlere hizmet-içi eğitimler onların çeşitli özelliklerini de dikkate alarak verilmelidir. Böylece hizmet-içi eğitimlerin kalitesi artacaktır. MEB tarafından planlanan hizmet-içi eğitim faaliyetlerinin yönetici ve öğretmenler tarafından yararlı bulunmasının nedeni planlamaların öğretmenler arasındaki farklılıkları dikkate almayan, genele hitap eden bir yapıya sahip oluşudur (Olgun, 2009).

Fen-Edebiyat Fakültesinden mezun olan öğretmenler öğretme-öğrenme süreci ile ilgili çeşitli konularda hizmet-içi eğitime daha çok ihtiyaç duymaktadırlar. Bu yüzden Fen-Edebiyat Fakültesinden mezunu olan öğretmenlere öğretmen yeterliklerini geliştirmeye yönelik hizmet-içi eğitimler düzenlenmelidir.

Devlet ve özel okullarda çalışan öğretmenlerin ihtiyaç duydukları hizmet-içi eğitim konuları arasında farklılıkları vardır. Öğretmenlerin çalıştıkları okulun türüne göre hizmet-içi eğitim faaliyetlerinin okul düzeyinde düzenlenmesi daha faydalı olabilir.

Öğretmenler ihtiyaç duydukları eğitimleri uzman rehberliğinde uygulamalı olarak almayı istemektedirler. Bu yüzden hizmet-içi eğitimleri “iş başında eğitim” yolu ile verilmelidir. Özen’in (2004) “Hizmet-içi eğitim programlarında görev alan öğretim elemanlarının yeterliklerine ilişkin kursiyerlerin görüşleri” adlı bildirisine göre hizmet-içi eğitim verecek kişilerin özellikleri şunlardır: konu alanı uzmanlarıdır, yetişkinler eğitimi konusunda bilgilidirler, öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği bilgi, beceri, davranış ve tutumlara sahiptirler.

Öğretmenlerin hizmet-içi eğitim ihtiyaçları sürekli güncellenerek tespit edilmelidir. Türkiye genelinde daha geniş ölçekli sonuçlara ulaşabilmek için farklı illerde çalışan öğretmenlerin hizmet-içi eğitim ihtiyaçları da tespit edilmelidir.

Kaynakça

- Aykaç, N. (2005). Öğretme-Öğrenme Süresinde Aktif Öğretim Yöntemleri. Ankara: Naturel yayıncılık.
- Balcı, A. (2001). Sosyal Bilimlerde Araştırma. Ankara: Pagem A yayıncılık.
- Budak, Y. ve Demirel, Ö. (2003). Öğretmenlerin hizmet-içi eğitim ihtiyacı, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 33 (1), 62-81.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç, E., Akgün, Ö. E. ve Demirel, F. (2010). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Pagem A yayıncılık.
- Doğan, O. (2009). Hizmet-içi eğitime katılımın eğitim-öğretim sürecine etkisi ile ilgili yönetici ve öğretmen görüşleri. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Yüksek lisans tezi.

- Gönen, S. ve Kocakaya, S. (2006). Fizik öğretmenlerinin hizmet-içi eğitimler üzerine görüşlerinin değerlendirilmesi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 19, 37-44.
- Gökbulut B. (2006). Web tabanlı hizmet-içi eğitim planlaması. Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek lisans tezi.
- Gültekin, M. ve Çubukçu Z. (2008). İlköğretim öğretmenlerinin hizmet-içi eğitime ilişkin görüşleri. Sosyal Bilimler Dergisi (Manas Üniversitesi), 19, 185-187
- MEB Hizmetiçi Eğitim Daire Başkanlığı (2010). Hizmetiçi Eğitim. [Internet-17.06.2010]. <http://hedb.meb.gov.tr/net/>
- MEB Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü (2010). Öğretmen Genel Yeterlikleri. [Internet-19.04.2010]. <http://otmg.meb.gov.tr/Yayin.html>
- Merter, F. ve Camuzcu, S. (2010). Bilgi toplumunda ilköğretim öğretmenin nitelikleri. 9. Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu, 20-22 Mayıs 2010, 500-503, Elazığ: Fırat Üniversitesi
- Martin, W., Gersick, A., Nudell, H. ve Culp, M. (2002). An evaluation of intel teach to the future: year two final report. New York: Center for Children and Technology.
- Olgun, D. (2009). Hizmet-içi eğitime katılımın eğitim öğretim sürecine etkisi ile ilgili yönetici ve öğretmen görüşleri. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri ABD. Yüksek lisans tezi.
- Özdemir, S. ve Yalın, İ. (2007). Öğretmenlerin hizmet-içi eğitim ihtiyacının belirlenmesi üzerine bir araştırma. 7. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, 5-7 Eylül 2007, 60-63, Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Önen, F., Mertoğlu, H., Saka ve M., Gürdal, A. (2009). Hizmet-içi eğitimin öğretmenlerin öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin bilgilerine etkisi: ÖPYEP örneği, Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 10 (3), 9-23.
- Özen, R. (2004). Hizmet-içi eğitim programlarında görev alan öğretim elemanlarının yeterliklerine ilişkin kursiyerleri görüşleri. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz 2004, 47-50, Malatya: İnönü Üniversitesi
- Retallick, J. ve Mithani, S. (2003). The impact of an in-service education program: a study from pakistan. Journal of In-Service Education, 29 (3), 405-422.
- Saban, A. (2000). Hizmet-içi eğitimde yeni yaklaşımlar. Milli Eğitim Dergisi, 145 (1), 25-27.
- Şişman, M. (2000). Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Ankara: Pagem A Yayıncılık.
- Tekin, S. ve Ayas, A. (2005). Kimya öğretmenlerine yönelik bir hizmet-içi eğitim kursunun yansımaları: akçaabat örneği. Milli Eğitim Dergisi, 165, 107-122.
- Uçar, R. ve İpek, C. (2006). İlköğretim okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin meb hizmet-içi eğitim uygulamalarına ilişkin görüşleri, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1 (3), 34-53.
- Veenman, M., Tulder, M. ve Voeten, M. (1994). The impact of inservice training on behaviour, Teaching and Teacher Education, 10 (3), 303-317.
- Yalın, H. (2001). Hizmet-içi eğitim programlarının değerlendirilmesi, Milli Eğitim Dergisi, 150, 34
- Yıldız, C. (2006). Endüstri Meslek Liselerinde Görevli Atölye ve Laboratuvar Öğretmenlerinin Hizmet-içi Eğitim İhtiyacının Saptanması. Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek lisans tezi.

PRIMARY SCHOOL TEACHERS' NEEDS FOR IN-SERVICE TRAINING PERTAINING TO THE TEACHING-LEARNING PROCESS

Ph.D.Stud.Sevim Camuzcu
İnönü University-Turkey
scamuzcu@gmail.com

Assoc.Prof..Dr. Kemal Duruhan
İnönü University-Turkey
kduruhan@inonu.edu.tr

Extended Abstract

Introduction: The in-service training needs of primary school teachers are determined based on the opinions of inspectors. However, determining these needs using valid scientific tools and methods leads to objective results. The aim of this research is to display the in-service education needs of primary school teachers about “organizing and implementing the teaching-learning process”. Survey method was used in the study. This study could be a sample for determining in-service training needs of teachers based on their opinions. Additionally, it can be a resource for the experts offering in-service trainings to the teachers by the Ministry of National Education and the researchers as well.

Method: The survey method was used as the present in-service training needs of the teachers pertaining to teaching-learning process were tried to be determined. The sample of the study is comprised of 102 state and private primary school teachers working in Gaziantep in the 2009-2010 Academic Year. A questionnaire developed by the researchers was used as the means of data collection. The first part of the questionnaire includes personal information and the second part has 5-likert type 26 questions about “needs for in-service education”. The frequency, percentages and means of the data have been calculated. T-test has been administered in order to check whether there is a meaningful difference between the state and private primary school teachers' needs for in-service education according to their gender, school type and branch. One-way Anova test has been used to see whether it differs in terms of years of employment and the university they graduated from.

Results: Primary school teachers need in-service training a lot which is related to the teaching-learning process. The in-service training needs about the teaching-learning process do not differ meaningfully according to their gender, but do so meaningfully in terms of years of employment, branch and school type. It has been found out that the teachers who most need in-service training are those having graduated from the Faculty of Arts and Sciences.

Suggestion: The research suggests that the in-service training needs of the teachers be determined through regular updating and similar studies be carried out in different cities.

Key Words: In-service training, Primary school, Teaching-learning process

